

TRGOVSKI LIST

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 23. aprila 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 47.

Dvojna mera v naši davčni politiki.

Na uradniškem kongresu, ki se je vršil te dni v Ljubljani, je doživela finančna politika ministra g. dr. Stojanovića ostro a zaslužno obsodbo, kateri se moramo v polnem obsegu priključiti. Državnim nameščencem iz srca privoščimo to, kar jim po zakonu gre. Ne glede na nerazumljivo postopanje finančne uprave glede izplačila državnim nameščencem pa imamo za potrditev te obsodbe še druge važne razloge. Veliko povoda za to nam daje zadnji dvanajstinski zakon z vsemi predhodnimi obljubami.

Koncem meseca januarja t. l. se je vršila v Beogradu pri generalni direkciji neposrednih davkov anketa o izenačenju posebne pridobnine za vse dele naše države. Posebna pridobnina je davek, ki nalaga podjetjem, ki javno polagajo račune, občutna bremena, posebno v nekaterih pokrajinah, v katerih se pobirajo prekomerne avtonomne doklade. Finančna uprava je sama uvidela nevdolžnost sedanje obremenitve in poklicala gospodarske kroge na anketo, na kateri je obljubovala, da izloči določila o obdačevanju podjetij, ki javno polagajo račune, iz celotnega narčta zakona o neposrednih davkih in jih uveljavi s prihodnjim finančnim, odnosno dvanajstinskim zakonom. Gospodarski krogi vseh pokrajin so marljivo sodelovali na anketi, stali in utemeljevali različne izpreminjavalne predloge v dobri veri, da vršijo hvaležno nalogo in da se jim končno vendar le posreči doseči tako potrebno izenačenje posebne pridobnine. Posebno hrvaško-slavonski, vojvodinski in slovensko-dalmatinski gospodarski krogi so si obetali od ankete zlate gradove. Za nje bi pomenilo še tako neugodno izenačenje, pri katerem noče finančna uprava po besedah generalnega direktorja g. dr. Stojanovića iskati v celoti nikakih višjih dohodkov, omiljenje sedanjega položaja. A že začetkom meseca marca t. l. so se čuli zakulisni glasovi, da se je minister za finance premislil in da noče ničesar več slišati o delni reformi neposrednih davkov, ampak hoče da se vse davčne vrste hkratu izenačijo. Za delno zmanjšanje seda-

nje preobremenitve pa da hoče vsaj nekoliko omiliti priredbeno tehniko. Pričakovali nismo v tem oziru posebnosti, a kljub temu nas je objava dvanajstinskega zakona razočarala, kajti kar je g. finančni minister na eni strani dal, je na drugi strani vzel s potrojitvijo invalidskega davka.

Ostro smo že obsodili to postopanje finančne uprave, povdarili pa nismo do sedaj še važnega dejstva, ki nam v jasni luči kaže odkrito neiskrenost raznih oficijelnih izjav. G. finančni minister je preprečil izenačenje posebne pridobnine, češ da se naj vsi davki hkratu izenačijo z zakonom o neposrednih davkih. Pod kakimi vplivi je to storil, si moremo samo misliti, ako primerjamo obremenitev posameznih pokrajin in vidimo, katerim pokrajinam bi se moralo v okvirju sedanje celokupne obremenitve nekaj odvzeti in katerim dodati. Prenesli bi tudi to razočaranje, ako bi se generalna direkcija neposrednih davkov v celoti držala jasno izražene volje svojega resortnega ministra. A že s členom 56. dvanajstinskega zakona je dokazala, da ali te volje ne respektira ali pa je resortni minister med tem že zopet menjal svoje mišljenje. Ta člen izenačuje za področje cele države obdačevanje zaslužka telesnih delavcev in delavk po srbskem vzorcu. Za pobiranje tega davka ni določen nikak davčni minimum. Plačevala ga bodo torej vse služkinje, vse delavke, hlapci, delavci itd., ki so po dosedanjih predpisih bili po večini oproščeni dohodnine. Namen tega izenačenja je, da se iztisne v Sloveniji tudi od najbednejših izmed bednih na stotine dinarjev, katere jim bodo morali službodajalci pobirati z odbitkom ali iz lastnega plačati, ker jamčijo za plačilo.

Tu se je finančni upravi jako mudilo z izenačenjem, dasi načrt zakona o neposrednih davkih niti ne predvideva davka na zaslužek telesnih delavcev. Gre pač ravno za višjo obremenitev Slovenije, dasi ta plačuje težke milijone davkov več nego bi jih morala plačevati po svoji gospodarski moči. G. generalni direktor je pri obravnavah v finančnem odboru slo-

vesno zatrjeval, da pomeni izenačenje obdačevanja službenih prejemkov telesnih delavcev za pretežen del naše države zmanjšanje davka, češ da so sedanji davki višji. Povdarjal je, da gre za povsem neznatno obremenitev, ki bo odstranila neenakomernosti. Pri tem je pa popolnoma zamolčal, kakšno višjo obremenitev pomeni ta davek ravno za najšibkejšje sloje v Sloveniji in tudi za Vojvodino in Hrvatsko, kjer se poleg minimalne tecivarine I. razreda od telesnih delavcev dohodarine razen v nekaterih izjemnih primerih dejansko ne pobira. In posledica teh izjavanj je uveljavljanje čl. 56. dvanajstinskega zakona.

Tako postopanje ne kaže le neiskrenosti in dvojne mere, s katero se je obravnavalo na eni strani izenačenje posebne pridobnine, na drugi strani pa izenačenje davka od zaslužka telesnih delavcev, ampak tudi nekako nerazpoloženje v centralnih uradih finančne uprave napram posameznim pokrajinam. Ako pa že tega ne, pa vsaj neinformiranost, ki jo povzroča dejstvo, da na primer Slovenci nimamo niti v generalni direkciji neposrednih davkov, niti v generalni direkciji posrednih davkov slovenskega uradnika, ki bi iz lastnega opazovanja poznal slovenske razmere in ki bi izbrpno poznal zakone, po katerih se pri nas davki odmerjajo. Odsek za Slovenijo v generalni direkciji neposrednih davkov vodijo že nekaj let uradniki, ki poznajo Slovenijo morebiti le po imenu, z našimi zakoni se pa niso nikdar tako izbrpno pečali, da bi mogli presojati položaj, kakoršnega ustvarjajo v Sloveniji zakoni, katere so podedovali po Avstriji. Samo na ta način je razumljivo, da odreja generalna direkcija neposrednih davkov najstrožje mere za izterjavanje davkov ravno v času najhujše gospodarske krize tudi od onih davkoplačevalcev, ki so opravičili zamudo in jim je finančna delegacija v Ljubljani v uvaževanju njihovih razlogov dovolila za odplačevanje zaostankov primerne roke. Ravno te dni smo dobili v roke dopis nekega davčnega oblastva, ki brez dvoma po višjem povelju preklicuje že dovoljene roke in zahteva takojšnje plači-

lo vseh davčnih zaostankov, sicer grozi z rubežem in prodajo.

To so slabi izgledi za našo davčno izenačenje, ako ne dobimo ob pravem času na pravo mesto moza, ki bo poznal naše razmere in naše zakone; ali pa bo vsaj v položaju objektivno presojati naše težnje in predloge. Po naših izkušnjah v zadnjih letih moramo sedanjim možem na vodilnih mestih centralne finančne uprave brezpogojno odrekat i smisel za potrebe Slovenije, ker bi sicer ne doživeli takih razočaranj, kakor nam jih je povzročila z zelo redkimi izjemami finančna zakonodaja v zadnjih letih.

Vajeniška razstava.

Od 26. IV. do 4. V.

V nedeljo, dne 26. t. m. se ob 1/2 11. predpoldne svečano otvori vajeniška razstava. Na razstavi bo zastopano vajeništvo iz cele Slovenije, tako da nam bo nudila ta prireditev, ki je prva te vrste v naši državi, dokaj popolno in lepo sliko slovenske obrtniške marljivosti in podjetnosti.

Na razstavi bo sodelovalo nad 900 vajencev, ki bodo razstavili izdelke iz 51 raznih obrtnih strok.

Iz predmetov, ki so že sedaj na razstavišču (paviljon L in K ljubljanskega velesejma), se da ugotoviti, da bo nudila razstava res zadovoljivo sliko o zmoglostih našega obrtniškega naraščaja.

Na razstavišču je videti okusno izdelane lesne izdelke, garniture za jedilnice, spalnice, pisarne itd., nadalje so razstavljeni prav lepa sodarska, kolarska in tesarska dela. Izredno dovršene izdelke so razstavili ključavničarski, mehaničarski in kovaški vajenci. Dobro so zastopane oblačilne stroke. Med njimi so prav okusno izdelane damske toalete, ki so jih razstavile naše krojačice. Kakor na vseh razstavah, bo tudi tukaj prišla do posebne izraza naša čipkarska obrt. Dovršene izdelke so razstavili tudi pečarji, tapetniki, soboslikarji, pleškarji, kleparji. Pri vsaki stroki so tudi dobro izdelane risbe in načrti.

Ker je min. saobračaja, da omogoči poset razstave tudi ubožnejšim obrtnikom, dovolilo 50% popust na žel. tarifih, je pričakovati velike udeležbe.

LISTEK.

Letalsko pravo.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Po predavanju v društvu »Pravnik«.)

I. UVOD.

Zračni prostor je človeštvo pravno zanimal do zadnjih desetletij vobče samo v toliko, v kolikor so vanj segali predmeti, zgrajeni ali rastoči na zemeljski površini in v kolikor so ti predmeti skozi ozračje vplivali na druge predmete (pravo sosedstva in imisij t. j. uplivanje z dimom, ropotom itd., — služnosti). Le v literaturi meddržavnega prava je zavzemal zrak važnejše mesto. Tudi ko je človek začel dvigati se v zračni prostor tako, da je zapustil zvezo z zemeljsko površino, se je dolgo zanimal v prvi vrsti za tehniško, znanstveno, sportno stran stvari. Razmerno pozno so se jela obravnavati splošna pravna vprašanja, tudi tu zopet pred vsem mednarodne prirode, dasi so bile gotovo potrebne varnostne odredbe pri letih, s katerimi so se občinstvu v zabavo in pouk kazali baloni, in ni dvoma, da so že prej mogla nastati vprašanja zlasti odškodninskega prava, bodisi da je zaradi leta in med-

letom samim, bodisi pri pristajanju nastala škoda na osebah ali stvarih.

Povsem drugačen je postal položaj, ko so se posrečili poskusi voditi letala, lažja od zraka, v določeni smeri, in poskusi z letali, težjimi od zraka, katerim je motorna sila že z vsega početka dajala vodljivost. S temi izumi se je pojavila možnost uporabljati letala kot prometna, pa tudi kot bojna sredstva za napad in obrambo. Že prva in druga haška mirovna konferenca sta se bavili z letali kot bojnimi sredstvi in zaključilo se je že l. 1899. — seveda le za pet let, — da je v vojni na kopnem prepovedano z letal metati projekte in razstreljiva; dalje posredno, da letalcev ni smatrati za ogleduhe, kar je bilo l. 1870/71. (oblega Pariza) še jako dvomljivo. Skoro sočasno s prvo haško konferenco se je pričelo tudi intenzivno znanstveno razmotrivanje pravnih prilik, ki nastajajo vsled zračnega leta. Prednjačil je Francoz Fauchille, sledila mu je cela vrsta avtorjev, izmed katerih naj iz one početne dobe posebne pravne panoge letalskega prava navedem imena Bielenberg, Blachère, Bonnefoy, Catellani, Grünwald, Julliot, Kohler, Meilli, Meurer, Meyer, Painlevé-Borel, Phillitt, Schröder, Zitelmann.

Pojmi so se hitro bistrili in dasi se avtorji niso mogli zložiti v premnogih najvažnejše vprašanje, je vendar velika njihova zasluga ta, da so vprašanja odkrili in pokazali, da ima zračni let vsestranski pomen skoro v vseh panogah prava: v meddržavnem, v upravnem, v kazenskem, v državljanskem pravu, tu pa zopet v večini gran imovinskega prava, pred vsem v odškodninskem. Poleg imenovanih avtorjev imajo velike zasluge za razvoj letalskega prava mednarodna udruženja in kongresi za internacionalno pravo (Bruselj, Pariz, Verona, Madrid i. dr.).

V dobi pred svetovno vojno so poedine države, med prvimi Zedinjene države Amerike, Francija, Anglija, Prusija tudi že izdajale norme za upravno ureditev letanja po zraku, zlasti z ozirom na javno varnost sploh, pa tudi na varnost glede vohunjenja in na varnost letal samih in potnikov na njih. Take upravne odredbe sta imeli tudi že bivša kraljevina Srbija in bivša Avstrija. Šlo je v teh odredbah za dovoljenje za let, za označevanje letal, za prehod čez državne meje, za zabrano letanja nad določenimi predeli, za prepoved prevoza izvestnih predmetov itd. S. A. država Connecticut pa je že l. 1911 izrekla z zakonom civil-

nopravno načelo, da treba vsako z letalom povzročeno škodo poravnati ne glede na krivdo in opravičbo, torej načelo čiste odgovornosti za izid.

L. 1912 se je z vprašanjem odgovornosti za škodo vsled leta po zraku bavil tudi nemški pravniški zbor na svojem dunajskem zborovanju in sicer obenem z vprašanjem za škodo, povzročeno po elektriških napravah. Zrak, ozračje, danes človeka pravno ne zanima samo v onih starih privatnopravnih smereh, tudi ne samo kot prostor za letanje, nego tudi kot prostor za prevajanje (elektriške) energije in za prevajanje vesti po brezžični telegrafiji in telefoniji. Tu se omejujem samo na pravna vprašanja, ki jih povzroča letanje po zraku.

Vojna je prekinila vsaj široko meddržavno kooperacijo v reševanju teh mnogovrstnih vprašanj, tem bolj pa je dokazala pomen letal kot bojno in prometno sredstvo, tembolj je zanesla zanimanje za zračni let — seveda v prvi vrsti za njegovo tehnično in prometno stran — v najširše kroge, tembolj je tudi vzbudila med strokovnjaki tehniki in pravniki čut, da treba letalstvo urediti po tehnični kakor po pravni strani. Tako je razumljivo, da je bila ena prvih mednarodnih konvencij, ki so se sklenile po

Vsak na svoje mesto.

Udruženje jugoslovenskih inženjerov i arhitekta — sekcija Ljubljana, nam je poslala v zadevi zasedanja vseh tehniških mest, ki imajo primerne predizobrazbo, naslednjo spomenico:

V vsakem življenju se dogajajo nemogućnosti, katere se zde sicer neverjetne. Vendar pa ravno take nemogućnosti postanejo mnogokrat pravilo, katero je le težko odpraviti. Opozarjamo na mnoge slučaje, v katerih se na primer na mesta, na katera bi spadali po svoji predizobrazbi edinole absolventi tehniške srednje šole, postavljajo absolventi humanistične gimnazije, dasi so bili kvalificirani prosilci na razpolago. Večkrat je takemu ravnanju krivo tudi nepoznanje dejanskih razmer. Da se temu odpo- more, naj interesiranim krogom slu- žijo v ravnanje sledeča izvajanja.

Racionalna izraba razpoložljivih duševnih in smotrenih zakladov tvori temelj zdravega narodnega gospodarstva. Sem spadajoči problem so bili važni že pred svetovno vojno, postali so pa skrajno aktuelni po vojski, ko je nastopila potreba, nadomestiti uničene vrednosti in izpolniti, kar se je tekem 5 neplodnih vojni let zamudilo.

U. J. I. A. smatra za svojo dolžnost, da skrbi ne samo za interese ozkega kroga svojih članov, marveč tudi za blagor in procvit vseh in vsega, kar je v zvezi s tehničnim delovanjem. V tem pogledu porablja današnje prili- ko, da pred vsem opozori merodajne kroge na potrebo, da se postavljajo na vsa mesta tehničnega značaja name- ščenci s primerno tehnično prediz- obrazbo. Ne misli se tu edinole na vodilna tehnična mesta, katera naj zavzamejo sposobni jugoslovenski in- ženjerji; važno je, da se tudi nižja ek- sekutivna in pomožna mesta tehnične službe v državnih in privatnih obra- tih zasedejo predvsem po absolven- tih srednjih in nižjih tehničnih šol.

Za pomožni tehnični naraščaj skrbi v naši državi sedaj že cela vrsta strokovnih šol, njim na čelu ljubljanska tehnična srednja šola s svojimi strokovnimi oddelki, s priključeno nižjo mojstrsko šolo in specialnimi strokovnimi tečaji. Vse te šole nudijo po- trebno predizobrazbo za gradbeno, strojno in elektrotehnično stroko v tej meri, kakor se potrebuje za izvr- ševalno službo v gradbenih in stroj- niških obratih, pri železnicah, v dr- žavni gradbeni upravi ter v občins- kih gradbenih in strojnotehniških službah. Rudarska strokovna šola v Celju skrbi za naraščaj za pomožne službe v rudarskih obratih.

Racionalna gospodarska politika zahteva, da se postavijo na prava me- sta pravi ljudje. V tehniških obratih spadajo tehniški strokovnjaki ne le na ta mesta, kjer izvršujejo neposred- no svoj poklic kot tehniški vodje, kot konstrukterji, detaljisti, kalkulant in

risarji, marveč spadajo tudi na ko- ordinirana mesta v administrativi, pri računovodstvu, v skladiščih in ne na- zadnje tudi pri komercialnem oziroma ekonomskem delu zadevnih tehničnih obratov. To načelo mora priti do ve- ljave, ako hočemo urediti naše gospo- darske razmere smotreno in racio- nalno.

A vpliv moderne tehnike ni omejen le na strokovno delo v tehniški prak- si, moderna tehnika posega intenziv- no tudi v druge panoge gospodarske- ga življenja. Naj bo na tem mestu omenjena samo trgovina. Visok od- stotek vse trgovine se bavi z razpe- čevanjem tehniških materialijev, pol- fabrikatov in popolnih tehničnih iz- delkov. Tudi v teh vrstah trgovine se zamore tehniški strokovnjak z dobro strokovno predizobrazbo izvanredno koristno udeleževati. Koliko škode je že utrpela trgovina s tem, da se je prepusil promet s tehničnim blagom ljudem, ki so imeli o zaupanih jim vrednostih le površno ali sploh po- polnoma pomanjkljivo znanje. Važno je pri tem, da posledice takih pone- srečenih trgovskih transakcij ne osta- nejo omejene le na izgube lahkomiš- ljenega ali zaupljivega trgovca same- ga, temveč da v regresivnem procesu čisto segajo v široke vrste ter glo- boko v javno in zasebno gospodarstvo.

Vse navedeno v zadostni meri ute- meljuje nujno željo U. J. I. A. da vsa merodajna mesta in vsi poklicani fak- torji v javnem in privatnem življenju skrbijo za to, da pridejo tehniški stro- kovnjaki vseh strok in vseh vrst tja, kjer jih narod potrebuje.

Bilanca Ford Motor Com- pany-e za leto 1924.

Ford Motor Co je zaslužila lani pri vsakem avtomobilu ozir. traktorju 47 dolarjev. Čisti dobiček družbe je zna- šal 100,345.416 dolarjev; število za domačo potrebo dobavljenih vozil 1,950.000, za eksport pa 190.000. Bi- lancia računi čisti dobiček samo od vozil, ne upoštevajo nadomestnih de- lov, kojih skupiček gre pri tako veli- ki družbi seveda v milijone. Zato je dobiček pri posameznem vozu nekol- ko manjši kakor 47 dolarjev. Po- vprečni dobiček za voz v desetih me- secih, zaključenih z 31. decembrom 1923, je znašal 37 dolarjev, za leto 1922, zaključeno z 28. februarjem 1923, pa 77 dolarjev. Ford Motor Co. ima 172.645 prvotnih akcij, vsaka ak- cija je zaslužila lani 582 dolarjev na- pram 476 oziroma 691 v imenovanih prejšnjih dveh dobach. Za 1920 in 1921 je prišel na akcijo dobiček 100 ozir. 334 dolarjev.

V strojih, opravi in posestvu inve- stirani kapital znaša po zadnji bilanci 227,120.618 dolarjev, za okroglo 47 milijonov več napram lanskim 180 mi- lijonom 789.490. Razpoložljiva sred- stva družbe, vključno menice, nepla-

čane račune, varstva in patente, na- vaja bilanca z 300,275.845 dolarji; ta postojanka se je napram zadnji bilan- ci pomnožila za okroglo 30 milijonov dolarjev. Vse premoženje družbe znaša 644,624.468 dolarjev, lani je pa znašalo 568,101.639 dolarjev, torej za 76 milijonov in pol več = dobrih 13%. Akcija je vredna po zaključku v knjigah okoli 3500 dolarjev = 210.000 dinarjev; tržna cena pa naj- manj še enkrat tako visok znesek, 7000 dolarjev = 420.000 dinarjev. Znano je, da se od čistega dobička polovica razdeli med delavce in na- stavljence. Polovica dobička je 50 mi- lijonov dolarjev, delavcev in nastav- ljencev nekaj nad 100.000, na vsake- ga pride torej povprečno 500 dolarjev = 30.000 dinarjev, na enega manj, na drugega več. Poleg običajne plače se- veda.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

(Nadaljevanje.)

XIII. ODLOČBA D. S. ŠT. 7784 OD 11. JAN. 1924.

Dne 5. aprila sem za trdiko A. K. v K. prijavil carinarnici v Lj. 13 so- dov umetnih organskih barv, katere je carinarnica na temelju uverjenja ministrovega in potrdila trgovske in industrijske zbornice soglasno z raz- pisom Cbr. 61602 od 23. sept. 1920 oprostila carine; nadalje sem prijavil 2 soda brutto 456 kg kalijevega bro- mata (K Cr O₂) kot »organski kemij- ski proizvodi, ki niso imenovani«. Uverjenje ministrovo se je glasilo pra- vilno na 13 sodov barv in 2 soda ka- lijevega bromata, toda potrdilo trgov- ske zbornice samo na 15 sodov barv. Carinarnica je iz poslednjega razloga sicer osvobodila carine 13 sodov barv, a 2 soda kalijevega bromata ocarini- la v škodo deklaranta po postavki 400 dinarjev t. št. 235. namesto pravilnej- še po 10 Din iz t. p. 206., v katero gla- som komentarja k tarifi spada kalijev bromat in to samo zaradi okolišnosti, ker se za ta bromat ni priložilo potr- dilo trg. zbornice.

Zoper tako carinjenje sem vložil ugovor, v katerem sem poleg gornje- ga še navedel:

Carino je plačala železnica imenom prejemnika ter robo odpeljala v K. Poprej nego se je ta ocarinjena roba vnesla v privatno skladišče, t. j. pre- jemnika A. K. v K., sem zaprosil ca- rinarnico naj robo ponovno pregleda v smislu čl. 66. car. zak. ter mi po- tem v smislu razpisa Cbr. 14041 od 5. avg. 1910 po predpisu čl. 43. car. zak. povrne preveč plačano carino, ali pa naj v smislu čl. 55. c. z. sname uradne vzorce, da se more pritožiti. To mo- jo ustno prošnjo je carinarnica odbila. Zaradi tega je načelnikstvo postaje dr- žavne železnice v K., v navzočnosti finančne kontrole v K. vzelo uradne vzorce iz omenjenih dveh sodov ka-

lijevega bromata ter jih uradno obe- ležilo.

Iz predloženega sledi nastopno:

a) Da carinarnica ni postopala po čl. 37. car. zak., ker ni vrnila dekla- rantu predložene deklaracije, katera se v nimenovanju kakovosti blaga ni ujemala s predloženimi dokumenti. Iz priložene fakture je namreč jasno, da gre za kalijev bromat (chrom- saures Natronsalz) t. p. 106. in ne or- ganski kemijski proizvodi t. p. 235.

b) Carinarnica ni postopala po čl. 66. c. z., ker ni na mojo prošnjo ho- tela robo ponovno pregledati ter mi v smislu razpisa Cbr. 39974 od 19. VI. 1920 povrniti v mojo škodo zaračuna- nih in vplačanih davščin.

c) Carinarnica ni postopala po pred- pisu čl. 43. c. z., ker ni takoj sestavila zapisnika o neuješanju blaga in o pri- javi v deklarantovo škodo. Vsled nje- nega tako površnega in zgrešenega postopanja je stranki nastala gmotna škoda.

Na ta ugovor je carinarnica izdala rešenje, glasom katerega »bi dva bu- rada sadržavala organske hemijske proizvode, koji nisu pomenuti ili se nigdje ne podrazumevaju iz br. 235. o. c. t. ter da su se toga radi naplatile redovne uvozne carinske dažbine, a to sasma pravilno, jer da su to već proizvodi, a ne pomučni hemijski ma- terijal odnosno boja za preradu pred- meta. Carinarnica primećuje, da je roba u govoru stupila već u slobodan promet, ali da molilac svojoj molbi ni- je priključio na osnovu čl. 55. i 183. car. zak. popisano obeleženi ugled robe.«

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Za uvoznike v Italijo. Direkcija držav- nih železnic v naši državi objavlja poro- čilo italijanskih državnih železnic, da pobirajo italijanske carinarnice od 1. aprila 1925 dalje takso za vse iz inozem- stva dohajajoče blago, namenjeno za konzum v Italiji. Zaradi tega zahtevajo italijanske carinarnice, da izvozniki v »očitovanju o robi carinarnice inostran- stva« najtočnejše naznačijo vrednost uvo- ženega blaga v lirah na podlagi fakture, ker bodo italijanske carinarnice v sluča- ju, da bi vrednost ne bila naznačena v lirah, blago zadržale in zaračunile leža- rino. Da se prepreči kopičenje izvoznih pošiljk na naših obmejnih postajah, ima- jo železniške postaje nalog, da ne pre- vzamejo za Italijo namenjenih pošiljk, ako ni tovrstnemu listu oddane pošiljke priloženo zgoraj označeno »očitovanje« v dveh izvodih, odnosno ako ni v tem »očitovanju« navedena vrednost blaga v li- rah. Za pošiljke, za katere je v tovrstnem

vojni, pariška mednarodna pogodba o ureditvi letalstva z dne 13. oktobra 1919 (convention aérienne internationale). Ti konvenciji so pristopile pred vsem ali- jirane in asocijirane države; državam so- vražnicami iz svetovne vojne je bil pri- stop začasno zabranjen; mnoge države so konvencijo podpisale samo s pridržki. Z zračnim letom se bavijo tudi mirovne pogodbe, ki so zaključile svetovno vojno, tako tudi senžermenska pogodba v čl. 144—148 in 276—283; te določbe danes nimajo več posebnega pomena. Konven- cija obsega pogodbo samo in priloge A-H, v katerih so dani podrobni propisi za varnost letanja v najširšem smislu bese- de in carinske določbe. Priloge imajo ob- vezno moč kakor pogodba sama; pome- nitve je ta, da vsebujejo priloge nebroj tehniških in empirijskih vprašanj, ki jih treba vedno izpreminjati po vsakokrat- nem stanju vede, tehnike in izkušenj. Za take izpremembe pa je določeno pose- bno olajšano postopanje.

Konvenciji so sledili številni zakoni in navedbe v poedinah državah, ki več ali ali manj popolno urejajo snov letalskega prava. Pri nas takega zakona še nima- mo, dasi je konvenciji pristopila tudi na- ša država, in sicer je, kakor poroča Pr- žić v 25. knjigi Arhiva za pravne in dru-

štvene nauke (str. 448. sl.) pogodbo ra- tificiral kralj sam v času med začasnim predstavištvom in ustavotvorno skup- ščino. Skupščini se pogodba dotlej ni predložila, tudi je ni v seznamu začasnih zakonov in uredb, ki so se predložile zakonodavnemu odboru po čl. 130 usta- ve, niti pogodba pri nas ni objavljena, tako da imamo čuden položaj, da pogod- ba pri nas veže tujce, domačinov pa mor- da ne. Pač pa je bil pri nas v Sl. Novinah št. 287, iz l. 1922 objavljen zakon »o ustroju odeljenja za vazduhoplovstvo u ministru vojnom i mornarice«. V tem odeljenju je tretjemu odseku poverjeno civilno letalstvo: koncesije za letalsko in- dustrijo in letalski promet, nadziranje iz- vrševanja civilnih zakonov, kolikor se ti- čejo letalstva, izdajanje in kontrola di- plomov in spričeval o usposobljenosti letalskega osobja, tehniški nadzor in iz- dajanje potrdil o kakovosti in uporabno- sti materiala za letala, zlasti z vidika varnosti, nadzor nad izvrševanjem med- narodne pogodbe, razvidnost patentov in zaščita domače industrije (podrobno je navedena cela vrsta točk). Da bi bile k temu povsem modernemu programu iz- šle kake izvršilne navedbe ali da bi se pripravljali osnutek zakona, se doslej ni čulo.

Preden preidem v stvar samo, naj omenim, da mi je bilo na razpolago po- leg nekaj razprav iz predvojne dobe, med njimi Kraškovičeva »Zračni lijet i pravo« (ponatis iz Mjesečnika 1912), iz- virno francosko-angleško-italijansko be- sedilo in češki prevod pariške pogodbe — mimogrede rečeno se ta tri izvirna be- sedila ne vjemajo povsod med seboj, zato tudi ne češki prevod z vsemi tre- mi — in Bredow-Müllerjeva izdaja nemške- ga zakona o zračnem prometu iz l. 1922. Ta izdaja navaja k posameznim določ- bam nemškega zakona odnosne določbe — torej ne popolnih besedil — zakonov in naredb sledečih držav: Belgije 1919, Ka- nade 1919, Danske 1919, Anglije 1919, Francije 1921 (osnutek), Japonske 1921, Italije 1921 (osnutek, zakon iz l. 1923), Kolumbije 1920, Litavske 1921, Nizozem- ske 1921 (osnutek), Norveške 1919 (osnu- tek), Avstrije 1919, Peru-ja 1921, Šved- ske 1920, Švice 1920, Španije 1919, Urug- vaja 1922 in Venezuele 1920.

Dasi pomanjkljiv, upam, da bo ta ma- terijal v zvezi z mednarodno pogodbo za- dostoval, da pokažem splošne smeri, v katerih se kreta razvoj naše pravne pa- noge, in opozorim na najvažnejša po- sebna vprašanja, ki so se doslej pojavila v nji. Pred vsem pa treba naglasiti, da

tako mednarodna pogodba kakor zakoni posameznih držav določajo, za katere vrste priprav, ki jim je namen, premikati se v zraku, veljajo njihove določbe. Take priprave so po pogodbi:

1. baloni, privezani ali svobodni: leta- la, ki rabijo kot sredstvo, da se vzdržuje- jo v zraku, plin, lažji od zraka, pa nimajo lastnega pogona;

2. vodljivi baloni: baloni, ki imajo la- sten pogon; o teh se smatra, da so v letu, če niso pritrjeni na zemlji ali v vodi ali na predmetu na zemlji ali vodi;

3. motorna letala, težja od zraka, z lastnim pogonom;

4. zmaji, težji od zraka, brez lastnega pogona.

Posamezne države se vobče drže po- godbe, vendar ne brez izjeme: japonski zakon omejuje obseg pojma na letala, na katerih more leteti človek; za pojem le- tala v smislu švedskega zakona treba, da služi za prevoz ljudi ali blaga. Nem- čija pa sicer tudi izrečno našteva iste vr- ste letal, toda s pristavkom: »slične, za gibanje v ozračju namenjene priprave«, vendar se to razlaga tako, da sem še ne spadajo letala na jadra, letala za drsni let, padala sploh.

(Dalje sledi.)

ZLATOROG

listu izrečno predpisan nadaljni prevoz z ladjo v kako drugo državo (Francijo, Španijo itd.) preko Italije, gornja odredba ne velja, ker se v tem primeru od pošiljke ne pobira še kake posebne takse.

Jugoslovenska-avstrijska trgovina v zadnjem četrtletju 1924. Glavni predmeti, ki jih je Avstrija uvažala k nam v zadnjem četrtletju lanskega leta, so bili sledeči: les 37.500 met. stotov (ves avstrijski izvoz 4 milijone met. stotov), ruda 27.800 (594.000), papir 52.000 (643 tisoč), železo 85.130 (471.600), stroji 18 tisoč (najboljši kupec, skupni izvoz 112 tisoč 800). Nasprotno je bila Jugoslavija dobavila v zadnjem četrtletju lanskega leta Avstriji: sadje in zelenjavo 52.738 stotov (od celokupnega avstrijskega uvoza 933.600 met. stotov), žito 570.000 met stotov (3.2 milijona), živina 63.000 (Poljska 155.500, Ogrska 130.600) itd. Podatke smo vzeli iz avstrijske statistike.

Preureditev tržaške trgovske zbornice. Italijanski minister za narodno gospodarstvo je na novo preuredil tržaško trgovsko zbornico in njen volilni red. Zbornica bo štela 40 članov, ki jih bodo volile tri skupine: industrija, trgovina in pomorstvo. Industrijska sekcija bo volila 10 članov in sicer: ladjedelstvo, mehanika in fužine tri, ostala veleindustrija štiri, mala industrija in obrt pa 3 člane. Trgovska sekcija bo volila 24 članov po sledečih kategorijah: Uvoz, izvoz in spedičija 8, banke, zavarovalnice in pošiljalnice 4 člane in veletrgovina 8 članov. Tretja sekcija za pomorstvo bo volila 6 članov.

Grško-poljski trgovski dogovor. Grčija in Poljska sta sklenili začasni trgovski dogovor, ki dovoljuje uvoz grškega tobačka na Poljsko.

Prva lesna borza v Poljski. V Poljski v mestu Bydgoszczu (Bromberg) se je otvorila dne 28. p. m. prva lesna borza. Borza se shaja vsak četrtrek. Adresa borze: Bydgoszcz, Nowy Rynek 8.

Industrija.

Koliko vagonov se popravlja v domačih tovarnah. V prvem polletju preteklega leta se je popravilo v domačih tovarnah 5786 vagonov. Od tega odpade 2748 vagonov na Slav. Brod; 1150 na Sušobico, 550 na Smederevo, 350 na Palancko in 970 na druge delavnice in popravilnice vagonov.

Redukcije v inozemskem premogarstvu. Začetek toplejših dni uporabo premoga sam ob sebi reducira. Ker je povsod dosti zaloga, ne kaže drugega, kakor da se tudi produkcija reducira. Češko-slovaški premogovniki so delali že prej z zmanjšanim obratom, sedaj so produkcijo znižali na novo za 10%. Zaposlenih je sedaj v jamah s črnim premogom 68 tisoč delavcev, v jamah s rjavim 41.000. Deseti del teh delavcev je bilo torej treba spet odpustiti. V letošnjem februarju so nakopali 984.000 ton črnega premoga, v lanskem 1.360.000, v predlanskem 1.230.000; rjavega pa 1.450.000, 1.900.000 in 1.800.000. — Tudi na Poljskem so se zaloge tako nakopičile, da znašajo sedaj samo v Gornji Šleziji en milijon ton. — Z velikimi prodajnimi sitnostmi se bori Poruhrje. Sedaj nakopujejo na mesec že manj kot osem milijonov ton, a so že v letošnjem marcu dali vmes 600.000 prostih delovnih dni. Nekateri obrati so produkcijo popolnoma ustavili. Pogajanja o novi sindikatni pogodbi se nadaljujejo in se bavijo tudi z mislijo, kako bi mogli dvigniti eksport ruhrskega premoga. — Tudi angleško premogarstvo je produkcijo zelo reduciralo. Dobava premoga v prvih treh letošnjih mesecih je bila za štiri milijone ton manjša kakor pa v istih mesecih lanskega leta.

Delavcev so v zadnjem času spet veliko odpustili. Zaloge se tudi na Angleškem kupičijo. — Celo v Severni Ameriki, ki ima izobno konjunkturo, so produkcijo bistveno omejili. V januarju so nakopali 52 milijonov ton mehkega premoga, v februarju 39, dobava antracita je padla na 7.200.000 ton. Po vseh znakih lahko rečemo, da bo v letošnjem poletju premogarstvo imelo težko krizo.

Obrt.

Razpisana kolodvorska restavracija. — Na postaji Rogaška Slatina je razpisana kolodvorska restavracija, na postaji Brežicah pa kolodvorska okrepčevalnica. Uporaba se prične 1. julija, traja eno leto in se event. podaljša. Licitacija se bo vršila dne 22. maja ob enajstih pri Ekonomskem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. (V III. nadstr. Ljubljanskega Dvora).

O ribniški suhi robi priobčuje v Beograjskem »Trgovinskem glasniku« načelnik g. Savič simpatičen članek, v katerem najprej ocenjuje velik pomen lesne hišne industrije v ribniški dolini za narodno gospodarstvo in se v nadaljnjih izjavah zavzema za to, da bi dajala država dovoljenje za ribniške izdelke in da bi se s trgovinskimi pogodbami zagotovila možnost krošnjarenja z ribniško robo na področja bivše Avstro-Ogrske monarhije, kjer so Ribničanje že pred vojno krošnjari.

Denarstvo.

Znižanje diskonta v Avstriji. Dunajska Neue Freie Presse poroča, da bo avstrijska Narodna banka znižala diskontno mero za obresti za dva odstotka, t. j. od 13 na 11%.

Madžarska poštna hranilnica hoče razširiti svoj promet tudi po Jugoslaviji. — Madžarska poštna hranilnica je prvega marca začela vršiti čekovni in žiro promet z Avstrijo, Švicco in Nemčijo. Po njenem poročilu je imel ta promet že v prvem mesecu tako povoljne rezultate, da namerava Poštna hranilnica v Budimpešti razširiti ga v prvi vrsti na Poljsko, a potem tudi na Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Carina.

Iz carinske statistike. V preteklem letu je imela največ dohodkov beograjska carinarnica (341 milijonov Din ali 20.4 odstotka carinskih dohodkov v celi državi). Za Beogradom sledi Zagreb (325 milijonov Din ali 14.5%), ljubljanska carinarnica je imela 136 milijonov dinarjev dohodkov ali 8.1%, subotička 97.5 milijonov ali 6%, mariborska 89 milijonov ali 5.3%.

Naša carinska tarifa in severnočeška tkalska industrija. Avstrijski časopisi poročajo o težavah, katero povzroča severnočeški tkalski industriji praksa jugoslovenskih carinarnic, ki skoro onemogoča uvoz v Jugoslavijo. Industrija, ki se v severni Češki peča z izdelovanjem hlačevine iz bombaževine, obsega 110 tovarn, ki zaposlujejo 20.000 delavcev. Izdelki se skoro do cela izvažajo (80—90 odstotkov). Eden glavnih odjemalcev teh izdelkov je Jugoslavija, ki nima nobene lastne tovarne za to vrsto hlačevine, ki je vsled nizke cene pri prebivalstvu jako priljubljena. V zadnjih letih je severnočeška industrija prodala za nekaj sto milijonov čeških kron hlačevine v Jugoslavijo. Od tega izdelka iz bombaževine se je pobirala do sedaj carina v izmeri 11 do 12%, pred kratkim pa se je odredilo, da se od hlačevine pobira ista carina kot od volnenega blaga, t. j. 55 in pol odstotkov od vrednosti. Razumljivo je, da jugoslovenski trgovec pod takimi pogoji tega blaga ne more kupovati, ker blago ne prenese tako visoke carine. V

Zagrebu, Ljubljani in Mariboru se kopičijo zaloge hlačevine v vrednosti več milijonov čeških kron, ker vsi trgovci odklanjajo prevzem blaga iz enostavnega vzroka, ker ne morejo poravnati tako visoke carine. Na ta način je obstoj večjega števila severnočeških tovarn ogrožen, ker je za nje uvoz v Jugoslavijo skoraj eksistenčnega pomena.

Carinski ažijski v Rumuniji. — V Rumuniji se je carinski ažijski za carinska plačila povišal za eno tretjino, tako da se plača za eno zlato lejo 40 (dosedaj 30) pap. lej.

Promet.

Pošiljanje tiskovin brez adrese. — V Nemčiji je poštna uprava pričela sprejemati v odpremo tiskovine za gotove vrste prejemnikov, na primer za vsa gospodarstva, za vse trgovine, za gotove vrste trgovin, za posamezne poklice itd. Poština za te tiskovine brez naslova znaša dve tretjini od poštne za tiskovine, ki se dostavljajo prejemnikom z označenim naslovom.

Unifikacija železniških tarifov. V prometnem ministrstvu je izdelana nova železniška tarifa I. in II. del, ki je samo unifikacija obstoječih tarifov brez posebnih sprememb glede klasifikacije. V juliju ali v avgustu bo sklican tarifni zbor, ki vzame ta tarif za podlago nove klasifikacije in novega tarifa.

Zavijanje poštnih paketov v Ameriko. — V Zadnjem času se množe primeri, da dohajajo paketi več ali manj poškodovani v Ameriko. Preiskava je dognala, da povzroča poškodbo predvsem za tovarjenje po ladiji, ki se vrši z vrvmi, dvigali, verigami itd., neprimeren zavoj. Največ škode trpe paketi zaviti v ovojni papir, dočim dohajajo paketi v zabojih praviloma nepoškodovani. Ameriška poštna uprava priporoča odpošiljateljem naj blago, ki bi trpelo škodo, ako se premetava, dostavlja samo v zabojih.

Preureditev dostavljanja pism na Dunaju. Poštna uprava namerava uvesti na Dunaju za oddajo pism nov sistem, ki se je v drugih državah izkazal za jako praktičnega. Dostavljanje se bo preuredilo v tem smislu, da se bo v vsaki hiši v veži postavil en nabiralnik za vse stranke v dotični hiši, ali pa bo vsaka stranka namesto na vrata svojega stanovanja nadomestila pisemski nabiralnik v hišni veži v pritličju. S tem se upa vročitev pisem tako pospešiti, da bo jutranjo pošto imelo prebivalstvo v rokah najkasneje do osme ure zjutraj, kar bo posebnega pomena za gospodarske kroge.

Izvoz in uvoz.

Uvoz premoga v l. 1924. V l. 1924 se je uvozilo na račun reparacij v našo državo iz Pečuha (Ogrska) 206,351.000 kg premoga v vrednosti 148,572,720 Din in iz Permka (Bolgarija) 56,246.000 kg v vrednosti 23,938.297 Din. Ta premog so povečini porabile naše železnice.

Razno.

Italijansko-jugoslovenska konferenca. Dne 20. t. m. opoldne je italijanski poslanik gen. Bodrero posetil pomočnika na ministrstvu za zunanje stvari Markovića. Gen. Bodrero se je pri tej priliki informiral o dogodkih na Bolgarskem, nakar se je razpravljalo o dnevnem redu italijansko-jugoslovenske konference. Izmed važnih konvencij, ki jih more konferenca še rešiti, je vprašanje odvetnikov in narodnih manjšin na Reki, nadalje vprašanje Trstenika, vprašanje bazena Thon de Revel, vprašanje agrarne reforme, eksproprijacije ter izvedeniško vprašanje.

Odprava vizumov na Češkoslovaškem. »Prager Tagblatt« poroča iz dobro po-

učenega vira, da namerava vlada vizume odpraviti, in sicer za vse države, izvzemši Madžarsko in Rusijo. Odprava bi se izvršila izstopnjema, najpreje bi bila pristojbina znižana, potem pa popolnoma ukinjena.

Brezposelnost. Zadnji statistični podatki izkazujejo, da ima Anglija med vsemi državami največ brezposelnih oseb. Angliji sledijo Avstrija in Združene države. V Angliji je od 1000 oseb 26 brezposelnih, v Združenih državah pa 20. Najmanj brezposelnih imata Francija in Finska. Med srednjeevropskimi državami ima najmanj brezposelnih Ogrska, namreč 3 na 1000 oseb. Na Češkoslovaškem je na 1000 oseb 6 in na Poljskem 7 brezposelnih. Povprečno isto število (7) je na 1000 oseb brezposelnih tudi na Nemškem. Danska ima na 1000 oseb 8 brezposelnih, Švedska 3, Belgija in Holandska 3 in Italija 3.

Poljska pogajanja z Rumunijo o tranzitu iz Jugoslavije. V Varšavi so se dne vodili pregovori med poljskimi in rumunskimi zastopniki o organizaciji tovarnega transporta iz Jugoslavije preko Rumunske in Poljske. Kot baza je služil sporazum, podpisan lani v Krakovu. Poljska delegacija je stavila rumunski delegaciji predlog, da na večletni kredit nabavi Rumunija vagonov in lokomotiv v takih količinah, da bi ne samo obvladala potrebe za tranzit, ampak tudi krizo vagonov. Generalna direkcija rumunskih železnic bo vzela ta predlog v proučevanje.

Nekaj statistike o Beogradu. V knjigah mestne uprave beograjske je matrikuliranih 210 tisoč stalnih prebivalcev in 40 tisoč takih, ki bivajo v prestolici le prehodoma. Tako ima naša prestolnica sedaj četrt milijona prebivalcev. Stavbni mestni urad beleži, da je bilo od leta 1921 dalje zgrajenih 4000 hiš, tako, da ima sedaj mesto 12.000 hiš. Beograd ima sedaj 1321 avtomobilov za osebni promet. Število luksuznih avtomobilov je v zadnjem letu naraslo za 500. Mesečno se rodi v Beogradu 280 otrok, umre pa okoli 200 oseb. V mestu je 12 bolnic, 15 leknarn in 233 zdravnikov. Parkov ima mesto 6, 3 muzeje, 2 gledališči, 3 varietete, 7 kinematografov, 33 hotelov s 1760 posteljami, 452 javnih lokalov. Dnevno izhaja v Beogradu 11 časopisov, razen tega izhaja tam 50 književnih, ilustriranih in satirčnih periodičnih časopisov. Ljudskih šol ima mesto 24, srednjih pa 9. Poleg tega imamo v Beogradu še vojaško akademijo, več strokovnih šol in univerzo s petimi fakultetami. Beograd ima 64 bank, ki štejejo 394 milijonov kapitala.

Gospodarski položaj Nemčije v maren 1915. V mesecu marnu se gospodarski položaj Nemčije ni bistveno izpremenil. Kriza na premogovnem tržišču se je čutila tudi ta mesec v neizpremenjeni izmeri. V železni veleindustriji so se domače kupčije nekoliko zboljšale, deloma vsled kartela, deloma pa vsled nadaljevanja trgovskih pogajanj s Francijo in Belgijo. Pojemanje zunanjih kupčij se kaže v vedno večji pasivnosti trgovske bilance. Znižanje produkcijskih stroškov postaja vedno nujnejše. Kljub temu se mezde nekoliko dvigajo, dočim se stvarinski stroški niso bistveno izpremenili. Splošno se smatra za nujno potrebo, da se davki (predvsem občinski davki) in železniške tarife znižajo, ker je konkurenca nemških produktov na svetovnih tržiščih sicer nemogoča. Na velesejmi, ki so se vršile v mesecu marnu, so bile kupčije slabe.

Desetletnica panamskega prekopa. V kratkem bo poteklo deset let, odkar je tvorjen panamski prekop. Važnost in koristnost tega prekopa je splošno znana, ker ni nič manjšega pomena nego sueški prekop. Stroški za panamski prekop so bili celo nekoliko večji nego za sueški, ker so bile terenske težave, katere je bilo treba premagati, izdatno večje. Poleg velikih stroškov za zgradbo so stroški za vzdrževanje prekopa naravnost ogromni. Vsled tega se od vsake ladje, ki porablja prekop, pobira posebna taksa. V zadnjih desetih letih se je pobralo na teh taksah 14 milijard dinarjev za 25.020 ladij, ki so pasirale panamski prekop. Stroški za zgradbo in vzdrževanje prekopa so dosegli do sedaj vsoto 375 milijonov dolarjev, to je v našem denarju okoli 24 milijard dinarjev. Da bodo vsi stroški pokriti, manjka torej še 10 milijard dinarjev.

Najboljši!
Svaki stroj
je edino to

Josip Petelinc
znanaka
Gritzner in Adler
za rodbina, obiti in industrijo
Ljubljana
Pusti v vsaki trgovini. Velikotona garancija.
Delavnica za popravila
Na ročice Telefon 918 Na malo

Ljubljanska borza.

Sreda, 22. aprila 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 61; Loterijska 2 1/2 % državna renta za vojno škodo den. 161, bl. 161, zaklj. 161; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 210, bl. 212; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 217; Merkantilna banka, Kočevje den. 110, bl. 125; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 810, bl. 820; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 190, bl. 200; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 134; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 385, bl. 400; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280.

Blago: Les: Trami monte, po noti, fco meja tranz. den. 380; cerovi krlji, od 25 cm prem. naprej, od 2 m dolž. fco nakl. postaja 6 vag., den. 18, bl. 18, zaklj. 18; hrastovi frizi, od 5 do 9 cm, od 25 do 60 cm, fco meja den. 1400; bukovo oglje, vilano, fco meja tranz. 1 vag., den. 114, bl. 114, zaklj. 114. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, par. Ljubljana den. 445; pšenica Hard Winter št. 2, fco Postojna tranz. bl. 470; pšenica avstralska, fco Postojna tranz. bl. 450; otrobi pšenični, debeli, par. Ljubljana bl. 225; otrobi pšenični, drobni, juta vreče, par. Ljubljana bl. 195; oves makedonski, orig., par. Ljubljana 1 vag., den. 330, bl.

330, zaklj. 330; koroza zobata, par. Ljubljana bl. 215; koroza medjimurska, par. Ljubljana bl. 236.

Tržna poročila.

Položaj tržišča jaje. Produkcija je povsod obilna in zato tudi cene po malem popuščajo, zlasti ker je konzum po praznikih zopet manjši. V Sloveniji so nakupne cene 1.25 Din za 2 komada odnosno bolje blago 0.75 Din za 1 komad. Na ljubljanskem trgu se dobe na drobno po 0.75 do 1.25 Din, na mariborskem pa po 1 do 1.25 Din komad. Izvoz je precejšen. Za enkrat gre največ našega blaga v Švico in Nemčijo.

Povišanje cene papirju v Češkoslovaški. Kakor poročajo češki listi, je Gospodarska zveza industrije papirja te dni sklenila povišati cene papirju. Časopisni papir se namerava podražiti za 25 vinarjev, a druge vrste papirja 30 do 35 vinarjev pri kilogramu.

Dunajski goveji sejem (20. t. m.). Dogon 2929 komadov. Iz Jugoslavije jih je bilo 172. Slabi voli so se pocenili za 5 grošev pri kg, boljši nespremenjeni. Biki so se pocenili za 15—20 grošev pri kg in slaba živina za 5—10 grošev. Krave nespremenjene. Notirajo za kg za kg žive teže: voli 1—1.75, biki 1—1.40, krave 1—1.50, slaba živina 0.60—0.95 šilinga.

Kovinski trg sredi aprila. Velika noč je vsako bistveno spremembo na kovinskem trgu ustavila. Vsako leto je tako. To bi torej še ne bilo slabo znamenje, če ne bi tudi drugi momenti opozarjali na položaj kovinskega trga. Dva dogodaka nepreglednih posledic sta vznemirila v zadnjem času evropsko javnost in jo vznemirjajo še danes; gospodarsko življenje kot najbolj občutljivo takoj na vsak tak pojav reagira. Najprej politična kriza na Francoskem, v kateri vidijo nekateri samo posledice finančne krize. Po vojski francoske finance niso bile baš sijajne, kar smo na tem mestu že večkrat poudarjali, in se je pojavilo to sedaj v vsej moči. Francosko gospodarstvo bo pretrpelo še težke čase in je

jasno, da trgovina in kupčija v takih razmerah zelo trpita. Na drugi strani zopet so volitve za predsedništvo Nemčije; na eni strani strogo republikanska stranka, na drugi po besedah tudi republikanska, v resnici pa neizprosno monarhistična. To na politično življenje Evrope gotovo ne more vplivati pomirjevalno; politika in gospodarstvo sta pa danes itak v najtesnejši zvezi. V eksportu so bili zopet Belgijci najcenejši ponudniki, pri čemur pa cene napram prejšnjim tednom niso dosti diferirale; bile so približno te-le: železo v palicah funtov 5/10 do 5/15, surova pločevina 6 do 6/3, srednja 7/10 do 8, fina 9 do 11, valjana žica 6/15. Kljub neugodni tendenci na svetovnem trgu je bil češkoslovaški trg skozinskoz trden. Na Nemškem se je konzum zelo omejil, konsumenti so skušali cene znižati. Položaj posameznih obratov je zelo različen, v splošnem pa moramo reči, da naročila niso zadovoljiva. Zato so posamezne tvrdke precej rade šle s cenami dol. Cene so bile približno te-le: železo v palicah 130 zlatih mark, surova pločevina 145, srednja 160, fina 200, žica 140; pa so šli pri železu v palicah tudi dol na 128. Uvoz rudnin v Nemčijo v januarju nam razkrije zanimivo dejstvo, da je odvisnost Nemčije od francoskega uvoza prav neznatna in da je nemški položaj v primeri s francoskim dosti bolj ugoden. — V Belgiji se je kupčija nekoliko poslabšala. Govorijo o odslovitvi delavcev in o konfliktu zaradi delavskih plač. Cene so bile take kakor v prejšnjih tednih, s tendenco navzdol: železo v palicah 550 frankov; nosilec 530, surova pločevina 670 itd. — Z ozirom na to, kar smo povedali zgoraj, si lahko tolmačimo rezerviranost francoskih kupcev in prodajalcev, obojih. Produkcija se je sicer prestopno zviševala, vendar vzbuja sedanja kriza resne skrbi. Okoli 15. aprila so bile cene napram prej nespremenjene, kartel jih je določil tako-le: surovo železo frankov 335—340, železo v palicah 530—560, surova pločevina 650 do 675 srednja 900—920, fina 1050—1100. — Angleški trg je bil v zraku, položaj

je težaven, produkcija gre stalno nazaj, import pa narašča. V aprilu so se kontinentalne in angleške cene izenačile in bo import prenehal. Cene so bile okoli srede aprila iste kakor v prejšnjih tednih, in smatrajo to za ugodno znamenje za nadaljnji razvoj.

Dobava, prodaja.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 3. maja t. l. ponudbe za prevzem del pri preložitvi potoka. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za karte in legitimacije. — Dne 13. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bukovega oglja; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznih železnih cevi. — Dne 14. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznih strojev za električno centralo na postaji Subotica. Dne 15. maja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 40.000 kg čistega bencina; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kompozicije. — Dne 16. maja t. l. pri komandi Brodarske podoficirske šole v Šibeniku glede dobave 2400 m³ drv; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vrvice za mašenje in nepremočljivega platna.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave obročev za kolesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. maja t. l. pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave pozamenterijskega materiala. — Dne 19. maja t. l. pri poštne ravateljstvu v Ljubljani glede dobave 12.000 kg bencina; pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave 90 ton plinskega koksa. — Dne 20. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 ton kovaškega oglja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

P. n. trgovcem na znanje.

Vljudno sporočamo, da je zastopnik naše tvrdke glasovitih „KLJUČ“-nogavic za Slovenijo g.

Vido Bratovž,
Ljubljana

Gospodsvetska cesta št. 2,
kateremu blagovolite poveriti svoja cenjena naročila.

LJUBLJANA
SIMON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon šte. 553

se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.
Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!

Najboljša
Puch - kolesa
po ugodni ceni samo pri
IGN. VOK
Ljubljana-Novomesto

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni eteri
za aromatiziranje kandi-
diov in sladčic

PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok =
priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul. 13

!! Zahtevajte cenike !!

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovci, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodo-
vodov

Naprava strelovodov. - Kopalnice in
klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firme,
barvo, lak in med vanke velikosti, kakor
tudi posod (škafle) za konzerve

GROM

carinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

„GROM“

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK.

Telefon interurban

šte. 454

Obavilja vse v to
stroko spadajoče
posle najhitreje in
pod najkvalitetnejši
pogoji.

Zastopniki družbe
spalnih voz
S. O. E.
za ekspresne
pošiljke.